

ART

Els Espais Volart de la Fundació Vila Casas obren temporada amb una mostra sobre l'Escola d'Olot. CÈLIA ATSET

Donar garses per perdius: la 'fake news' és l'exposició sobre l'Escola d'Olot

El mite de la pintura paisatgista olotina no el fixa el franquisme, sinó que ve de molt abans

Opinió

NARCÍS SELLES
DOCTOR EN HISTÒRIA DE L'ART

Al maig es va inaugurar a la Fundació Vila Casas de Barcelona l'exposició *L'Escola d'Olot. Una 'fake news' amb 150 anys d'història*, a cura de Xavier Palomo. L'any vinent es podrà veure al Museu de la Garrotxa, que n'és l'entitat coorganitzadora.

La mostra fa força patxoca i permet veure obres emblemàtiques, algunes de poc conegudes i altres de rescatades de l'oblit. Però la lectura que se'ns proposa és confusa, simplista i deformadora, deixant de banda les nombroses inexactituds en què incorre. El mateix títol de l'exposició ja anuncia un to entre sentencios i espectacularitzador. Qualificar de *fake news* l'anomenada Escola d'Olot, a part d'un anacronisme, és una bajanada, perquè relaciona coses que no són parangonables. Des d'aquest punt de vista, totes les representacions artístiques de la realitat admetrien aquesta qualificació, ja que totes parteixen d'una determinada perspectiva. No hi ha cap imatgeria visual que abrasi la totalitat. I basar-se en qüestions nominalistes de manual

—l'Escola d'Olot no fou una "escola"— per afirmar que no va existir i que és una falsedat, no va més enllà de ser una altra ximpleria. D'altra banda, l'exposició tampoc no desenvolupa el seu enunciat i es limita a aplegar, en una mena de *totum revolutum*, obres d'autors locals al costat d'altres de forans que van mantenir una vinculació —propera o llunyana— amb Olot, per bé que tampoc no s'aprofundeix en l'abast i transcendència d'aquestes relacions. El fet que Dalí s'escriu amb Raimond Vayreda no va influir, ni poc ni molt, en la configuració del camp artístic a la ciutat. Farciments i magnificacions d'aquest tipus són habituals en l'exposició. Per contra, noms decisius, com Rafel Benet, hi són absents.

El que s'ha anomenat Escola d'Olot és una construcció històrica que va acabar conformant una diuquem-ne tradició artística, assentada bàsicament, però no exclusivament, en la recreació d'un determinat imaginari i en una certa manera de veure, la qual pot relacionar-se amb un règim escòpic, que fa que s'atengui i se destaquin unes coses i se n'obviï i se n'amagui unes altres. I hi ha artistes que van mantenir una proximitat o una identificació amb aquests modes de percepció visual, mentre que n'hi ha d'altres que hi tenien poc o gens a veure.

Crítica

La lectura que ens proposa l'exposició és confusa, simplista i deformadora

Les obres i els discursos constitutius d'aquesta tradició van experimentar canvis formals, conceptuals i receptius al llarg del temps arran dels canvis en l'art i en la societat. I, com totes les tradicions, no va emanar de la natura, sinó que va ser inventada, utilitzada, negada, restaurada o ressignificada per persones i grups amb interessos diversos, fins i tot contraposats. I no van ser només el tradicionalisme, el falangisme i el nacionalcatolicisme els qui en van fer ús, com afirma el curador, sinó també el regionalisme conservador, el republicanisme, la democràcia cristiana o el liberalisme. I el "mite de la pintura paisatgista olotina" no el fixa el franquisme, sinó que ve de molt abans.

Què es vol publicitar?

La iniciativa que comentem se situa bàsicament en el camp publicitari i s'apropia d'interpretacions que ja fa temps que van ser formulades per diversos autors i que són presentades —descontextualitzades i amb un to sensacionalista— com si fossin grans descobertes personals del comissari de l'exposició. No en va, l'anomenada Escola d'Olot ha estat un dels temes més estudiats per la historiografia artística dels darrers trenta-cinc anys. Tot un conjunt polifònic que el curador fa com si no existís, malgrat que se n'alimenta

directíssimament. Es vol publicitar Olot, esclar, o, si es vol, una determinada imatge de la ciutat. I també certs autors i obres que Dalí hauria qualificat de cagarades d'orenetes. Es, per tant, una operació de *city marketing* i, alhora, un intent de revalorar alguns artistes, bona part dels quals formen part del fons de l'entitat organitzadora, que havien gaudit d'un notable predicament en èpoques pretèrites. Així com altres autors que investigacions més recents —que tampoc no s'esmenten— han atès.

Fa anys es va pretendre crear un Museu del Paisatge, al costat del Museu dels Sants, per atraure, mitjançant la invocació dels vells fetixes i els tòpics locals, el turisme cultural. Els resultats foren exigus, si no frustrants. Ara s'intenta assignar a Olot el gloriós paper d'"eix i motor de la modernitat artística al nostre país". Una representació tan fal·laç com l'anterior, ja que si bé la ciutat va aconseguir mantenir un teixit artístic viu i prou divers, malgrat que els autors més innovadors que van restar-hi foren condemnats en la seva majoria a l'ostracisme, no va arribar a ser una màquina de tren, sinó un discret vagó amb —això sí— viatgers prou il·lustres i dignes de reivindicar, però no des de la xerrameca inconsistent, sinó mitjançant la recerca i l'anàlisi crítica. —